

خلاصه نموداری درس

کارورزی سخنرانی

مدیریت حوزه های علمیه
مرکز آموزشهای تخصصی تبلیغ
معاونت پژوهش
۳۲۹۴۰۵۳۹

اردیبهشت ۹۶

جدول اجراء سرفصل دروس تربیت راهنما

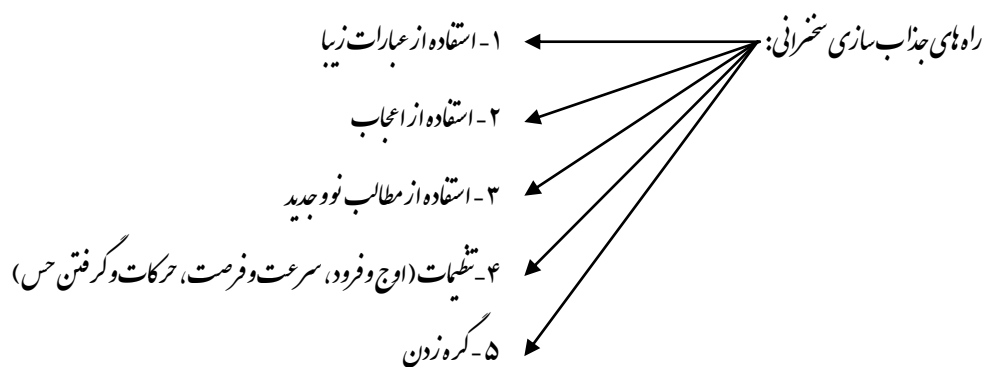
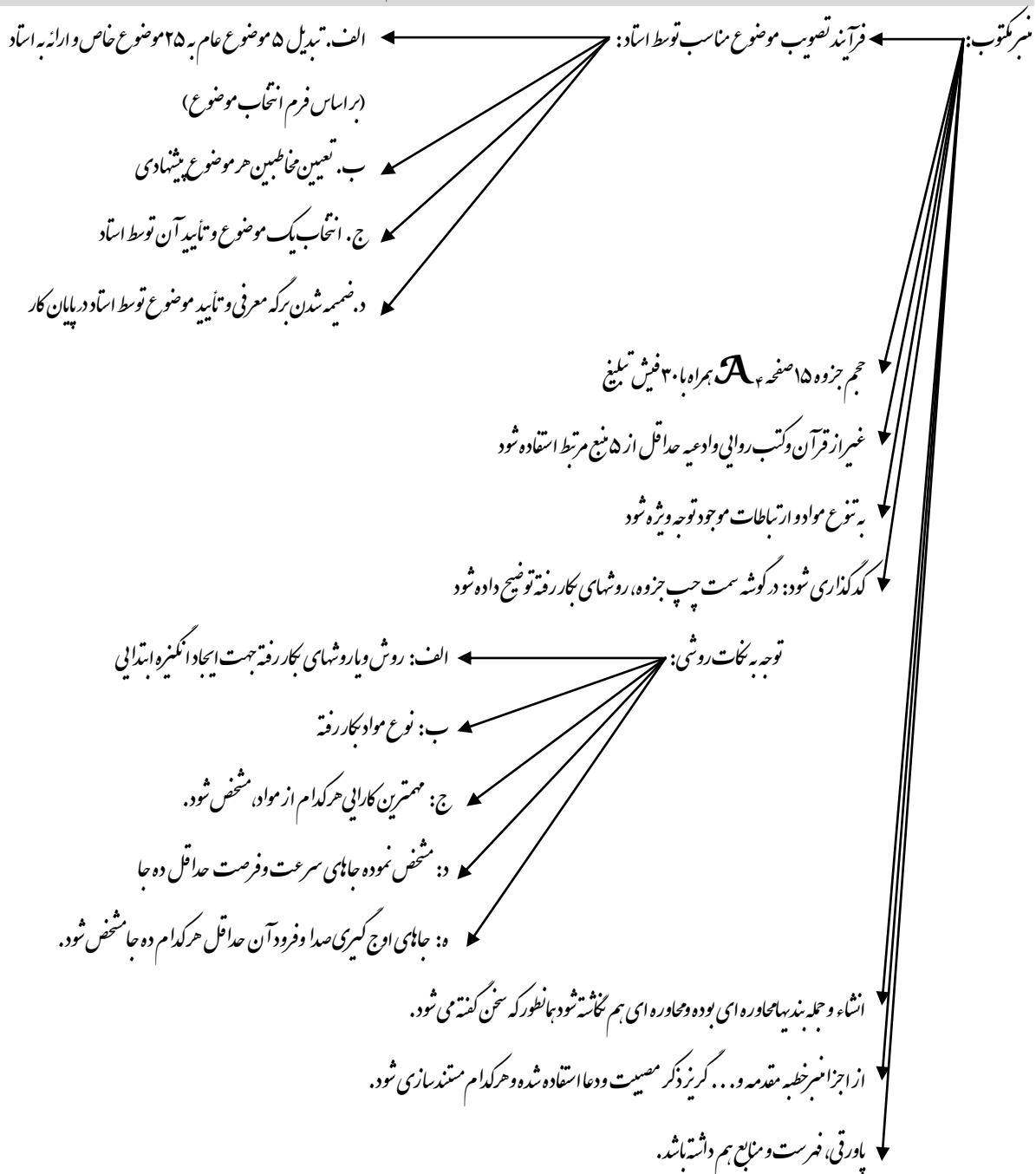
استاد: **درس: کارورزی سخنرانی** تعداد واحد: ۲ واحد نظری عملی نیمسال: **سال:**
از کتاب روش سخنرانی دینی ، حسین ملانوری

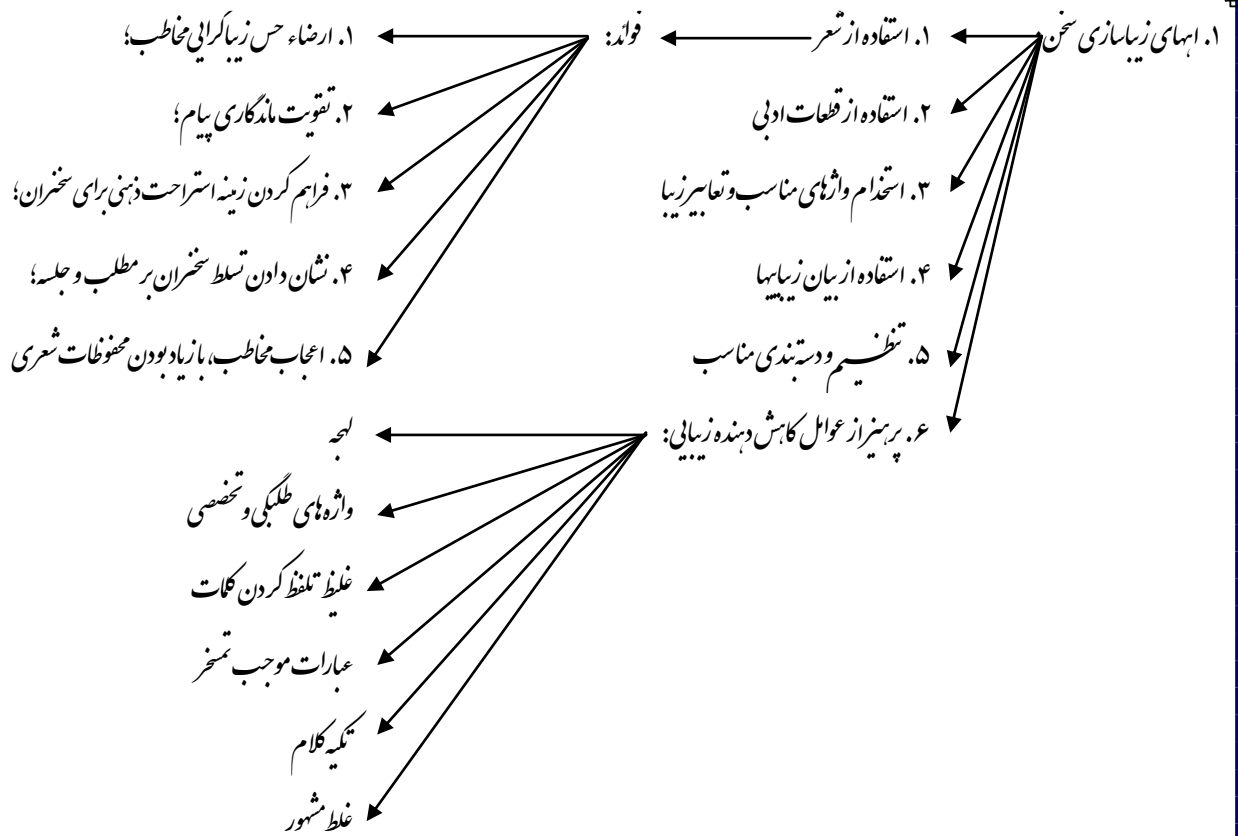
هفته	تاریخ	عناوین سرفصل برای تدریس	صفحات	عناوین تدریس شده	امضاء استاد
۱	/ /	یادآوری مطالب مهم روش سخنرانی و توضیحات نوشتن منبر مکتوب	به ضمیمه		
۲	/ /	راه های جذاب سازی سخنرانی ۱ - استفاده از عبارات زیبا	درس ۲۱ و ۲۲		
۳	/ /	تمرین استفاده از عبارات زیبا ۲ - استفاده از اعجاب	درس ۲۳		
۴	/ /	تمرین استفاده از اعجاب ۳ - استفاده از مطالب نو و جدید	درس ۲۵		
۵	/ /	تمرین استفاده از مطالب نو و جدید راههای علاقمند نمودن به بحث راههای ارضای حس نوع دوستی و محبت	درس ۲۴		
۶	/ /	شرایط عمومی تحریک احساس ۴ - تنظیمات (سرعت و فرصت ، حرکات و گرفتن حس)	درس ۲۵ و ۳۰ و ۳۱ و جزوه مهارتی ۳		
۷	/ /	۵ - گره زدن	درس ۲۴ و جزوه مهارتی ۳		
۸	/ /	اسلوبهای تحریک احساس	درس ۱۵		
۹	/ /	انواع تأثیر بر اندیشه، ملاکهای عمومی اقناع اندیشه، اقناع اندیشه با روش توضیح و تبیین	درس ۱۴ و جزوه مهارتی ۴		
۱۰	/ /	تمرین اقناع اندیشه با توضیح و تبیین اقناع اندیشه با روش نقد و بررسی	درس ۱۴ و جزوه مهارتی ۴		
۱۱	/ /	تمرین روش نقد و بررسی اقناع اندیشه با روش مقایسه و ترجیح	درس ۱۴ و جزوه مهارتی ۴		
۱۲	/ /	تمرین اقناع اندیشه با مقایسه و ترجیح اقناع اندیشه با روش تشبیه و تمثیل	درس ۱۴ و جزوه مهارتی ۴		
۱۳	/ /	تمرین روش تشبیه و تمثیل اقناع اندیشه با آمار و ارقام	درس ۱۴ و جزوه مهارتی ۴		
۱۴	/ /	اقناع اندیشه با روش تعلیل و توجیه اقناع اندیشه با روش تعامل مصنوعی	درس ۱۴ و جزوه مهارتی ۴		
۱۵	/ /	اقناع اندیشه با روش تجزیه و تحلیل چینش مقدماتی	درس ۱۴ و ۲۷ و ۲۸ و جزوه مهارتی ۴		
۱۶	/ /	قسمت پایانی منبر ، نقطه اوج ، جمع بندی و نتیجه گیری- تعامل با مخاطب	درس ۲۷ ، ۲۸ و ۳۰		

تذکر: کلاس هفته ای ۲ ساعت برگزار می شود.

در صورت عدم تشکیل کلاس طبق برنامه، حتی الامکان در همان هفته کلاس جبرانی برگزار و مقدار سرفصل تعیین شده تدریس شود و به هر حال پیوستگی تدریس سرفصل باید حفظ گردد.

امضاء آموزش

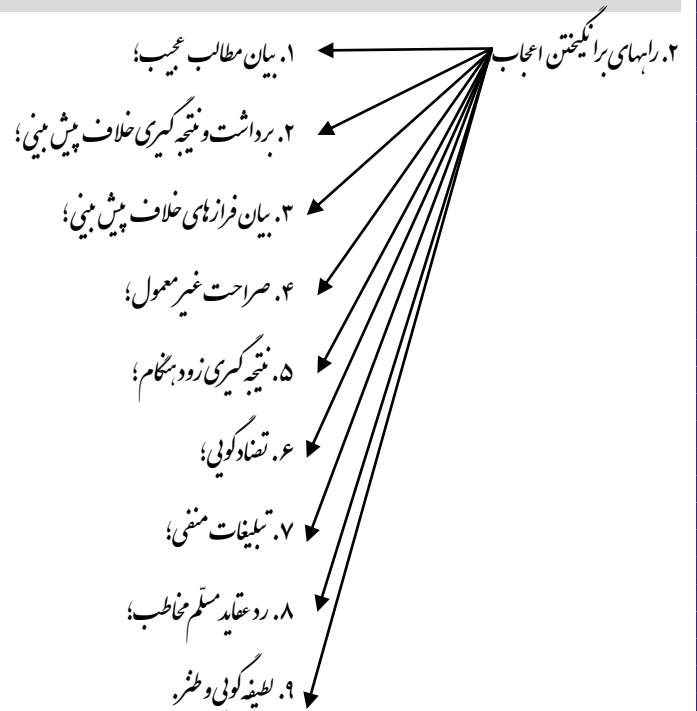

ساعت پنجم

تمرین راههای زیباسازی سخن

ساعت ششم

ساعت هفتم

تمرین برانگیختن اعجاب مخاطب

ساعت ششم

۳. راهبهای ارشای حسن نوکرانی:
- ۱. استفاده از ادبیات نو و تعابیر تازه
 - ۲. ذکر داستانها، داستان واره ها و حکایات ناشنیده
 - ۳. طرح مباحث جدید و مسائل تازه
 - ۴. بیان راه حل های نو
 - ۵. استفاده از ترکیب های نو در جملات سخن

ساعت نهم

تمرین راهبهای ارشای حسن نوکرانی

ساعت دهم

- راهبهای علاقمند نمودن مخاطب به بحث یا مجموعه گفتار:
- ۱. کره بازی و علائق
 - ۲. مناظره و مساجله کوزه سخن گفتن (دیالوگ)
- راهبهای ارشای حسن نوع دوستی و محبت:
- ۱. مهربانان سخن گفتن
 - ۲. از مهربانی گفتن
- تحریک علائق معنوی:
- حسن پریش و خداگرایی؛ حسن نیکی کردن به دیگران؛ تحسینها
- راهبهای تحریک علائق معنوی
- ۱. موعظه و سخن گفتن
 - ۲. تنظیم خوابها
 - ۳. کرایش به گفتگو با قدرت برتر

ساعت یازدهم

- شرایط عمومی تحریک احساس
- ۱. احساس، شور و هیجان
 - ۳. رعایت مقتضای حال
 - ۵. پرمیاز پرکننده گوئی
۴. تنظیمات و هماهنگیها:
- الف. فراز و نشیب صدا:
 - ب. سرعت و فرصت سخن
 - ج. حس با محتوا و سخن
 - د. حرکات با محتوا و حس
۲. جایگاه معنوی، علمی و اجتماعی
۴. رعایت مناسبات کوینده و شنونده
۶. رعایت عقلانیت و اعتدال

- الف. تمرین فراز و نشیب صدا:
- ۱- انتخاب یک داستان با دو شخصیت، صدای یک شخصیت در فراز و دیگری در فرود.
 - ۲- سوالات با صدای فراز و جوابها با صدای فرود.
 - ۳- محور اصلی با صدای فراز و فرعیات و حواشی با صدای فرود.
 - ۴- متن عربی آیه و روایت با صدای فراز و ترجمه آن با صدای فرود.
 - ۵- در تعال مصنوعی صدای یک شخصیت در فراز و دیگری در فرود.
 - ۶- در اجزای دو بیت شعر، بیت اول با صدای فرود و بیت دوم با صدای فراز.
 - ۷- در ایجاد انگیزه با سوال، دو سوال با صدای فرود، دو سوال با صدای فراز.
 - ۸- در ایجاد انگیزه با تعریف، دو مورد با صدای فرود، دو مورد با صدای فراز.
 - ۹- تیترو عنوان یک بحث با صدای فراز و تقسیمات با صدای فرود.
 - ۱۰- در موقع دعا کردن، دو دعا با صدای فرود، دو دعا با صدای فراز.

ساعت دوازدهم

- ب. سرعت و فرصت:
- انواع سرعت:
۱. تند حرف زدن (ملفظ سریع تر و اراده‌ها)
 ۲. حذف بعضی از واژه‌ها؛
 ۳. حذف برخی از جملات و مطالب؛
 ۴. بی‌پاسخ گذاشتن سؤالات؛
 ۵. بیان مطالب مکرر و بدون توضیح؛
 ۶. عدم تکرار مطالب.

- فوائد سرعت:
۱. جذب مخاطب بوشمند
 ۲. جلب توجه بیشتر
 ۳. مرعوب ساختن مخاطب نسبت به تسلط سخنران
 ۴. ایجاد زمینه برای خلافت سخنران
 ۵. کنترل نظم جمله
 ۶. اعلام فرعی بودن برخی مطالب

- مضار سرعت:
۱. عدم فهم مطالب توسط برخی از مخاطبان
 ۲. ارتباط برقرار نکردن با دل مخاطب
 ۳. دفع مخاطب غیر بوشمند

- انواع فرصت:
۱. کند و شمرده سخن گفتن؛
 ۲. تمام کردن جملات؛ و عدم حذف واژه‌ها و برخی از جملات آنها.
 ۳. بی‌پاسخ گذاشتن سؤالات؛
 ۴. با توضیح و تفصیل بیان کردن مطالب
 ۵. مجال دادن برای عکس العمل مخاطب؛
 ۶. تکرار جمله‌ها و مطالب

- فوائد فرصت:
۱. ایجاد زمینه برای فهم و توجه بیشتر.
 ۲. تحریک احساس بیشتر.
 ۳. ایجاد زمینه برای تفکر سخنرانی و آماده شدن برای فرازهای بعدی.
 ۴. کمک به ماندگاری بیش تر پیام.
 ۵. ایجاد زمینه برای پرورش مطالب مخصوصاً در فرصت محتوایی.
 ۶. ایجاد زمینه برای تفکر مخاطب پیرامون موضوع و تطبیق محتوا با مصادیق آن.
 ۷. مرعوب ساختن مخاطب نسبت به تسلط سخنران بر اداره جمله.
 ۸. وجود فرصت برای بروز احساسات و عکس العمل مخاطب مثل صلوات، تکبیر
 ۹. تکریم و اهمیت دادن به موضوع یا شخصی خاص؛ از طریق مکث کردن و...

- مصداق فرصت:
۱. جلب توجه کمتر در بعضی موارد
 ۲. احساس عدم تسلط سخنران بر بحث
 ۳. کم شدن خلاقیت سخنران
- ج. گرفتن حس تناسب:
۱. انتخاب کلمات و عبارات احساسی
 ۲. تمرین گرفتن حس های مختلف
 ۳. رعایت تناسب حس با کلمات و عبارات منتخب
- د. حرکات متناسب با محتوا و حس:
۱. انتخاب کلمات و عباراتی که مناسب برای انجام حرکات می باشد.
 ۲. تمرین حرکات سر و دست و بدن و... با کلمات و عبارات منتخب
 ۳. رعایت تناسب حرکات با کلمات و عبارات منتخب
 ۴. حرکات به اندازه باشد و زیاد نباشد.

ساعت سیزدهم و چهاردهم

۵. گره زدن با مخاطب
- شرایط گره:
۱. حتی الامکان پس از افتاح اندیشه باشد.
 ۲. در مواردی که امکان دارد در کرامت مخاطب زیر سوال رود، گره به صورت مستقیم نباشد.
 ۳. در گره های منفی و مرتبط با نقاط ضعف مخاطب، به علایق مثبت او نیز توجه شود.
 ۴. به اندازه باشد.
- انواع گره:
- ۱- آرزویی:
 - ۲- تئوتیمی:
 - ۳- تصوینی:
 - ۴- تملقینی:
 - ۵- جزئی و مصداقی باشد.
 - ۶- قابله گره تنوع داشته باشد.
 - ۷- توبه خنی:
 - ۸- ...
- ۳- سوالی:
- ۶- گفتگویی:

ساعت پانزدهم

- اسلوب های تحریک احساس:
۱. داستانی
 ۲. توصیفی و تریسی
 ۳. تخیلی و شاعرانه
 ۴. ادبی
 ۵. مناجاتی
 ۶. موعظه ای
 ۷. تطنیبی
 ۸. تکراری
 ۹. تکلیدی
۱. شرایط داستانی:
۱. جذاب باشد.
 ۲. گره لازم را برای همراه نمودن مخاطب داشته باشد.
 ۳. بدآهنگی نداشته باشد.
 ۴. مستند باشد.
 ۵. در اجزای صورت احساسی پرورش داده شود.
 ۶. تصویر سازی لازم صورت گیرد.

۲. شرایط سخیلی و شاعرانه: ۱. استفاده از شعر، موجب بزرگ کردن بعضی از شاعران به عنوان الگوهای صد در صد نشود.

۲. حتی الامکان از شعر پس از اقلع اندیشه استفاده شود.

۳. حتی المقدور از شعرهایی که برگردان آیات و روایات است استفاده شود؛

۴. شعرها، سلیس و روان و در عین حال با محتوا و دارای پیام باشند، نه سنگین و بی محتوا.

۵. از اشعاری که دارای الفاظ جلف و رنگبسته‌تر بریز شود.

۶. شعرهای مورد استفاده در سخنرانی، عاری از تحریف و غلط باشد.

۷. شعر از حفظ خوانده شود، مگر اینکه خواننده شعر خود شاعر باشد.

۳. شرایط ادبی: ۱. دست‌کوبی فدای زیباکوبی و قافیه‌سازی نشود، و صحت و سلامت قطعات ادبی به وقت بررسی شود.

۲. روان‌کوبی فراموش نشود.

۳. استفاده از قطعات ادبی به گونه‌ای نباشد که احساس بازی با الفاظ به مخاطب دست دهد.

۴. جهت استفاده از قطعات ادبی زمینه‌سازی مناسب صورت گیرد، تا تصور تافه‌جدا باقی نماند و ایجاد نکند.

۵. حتی الامکان از قطعات ادبی برای مخاطبان کم‌سواد و بی‌سواد استفاده نشود؛ مگر اینکه قطعات مورد نظر به گونه‌ای باشد که بتواند درک و فهم کند.

۴. شرایط مناجاتی: ۱. دعا، درخواست و تقاضای یک طرفه از خداست، حال یا از دعا‌های مأثوره یا دعا‌های شخصی می‌تواند باشد.

۲. گفتگوی یک طرفه با خدا، معصومین، شهدا، طبیعت، حیوانات و... در بین سخنرانی.

۳. انتقال مفاهیم مهم مورد نظر به مخاطب به صورت غیر مستقیم.

۴. طرح مشکلات و آسبها، انتقادات، دلگشایا، شگفتا و...

۵. مناجات نباید کلیشه‌ای و مصنوعی باشد بلکه سخنران حتماً باید حال مناجات واقعی پیدا کرده باشد.

۵. شرایط طنز: ۱. با لطیف و طنز، بدیهات تحسیر شوند، نه خویها و نه خوبها و نه حتی بعضی از بدها.

۲. باوقار طلکبی و سخنرانی دینی منافات نداشته باشد و حریم مقدسات دینی شکسته نشود.

۳. از محدود و حق و حقیقت خارج نشود.

۴. حقوق انسانها رعایت گردد.

۵. میزان و حجم استفاده از آن رعایت شود تا اصل مضمون را نگیرد.

۶. پس از اقلع و استدلال استفاده شود تا مطالب دینی را مست و بی‌پایه جلوه ندهد.

۷. هنگام تاثیرگذاری معنوی و ذکر مصیبت استفاده نشود؛ مگر برای سخنرانی که می‌تواند در چند لحظه، هم مخاطب را بخنداند و هم بگریاند.

ساعت هفدهم و هجدهم

معرفت افزایی، افزایش اطلاعات

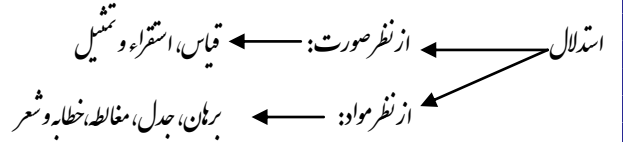
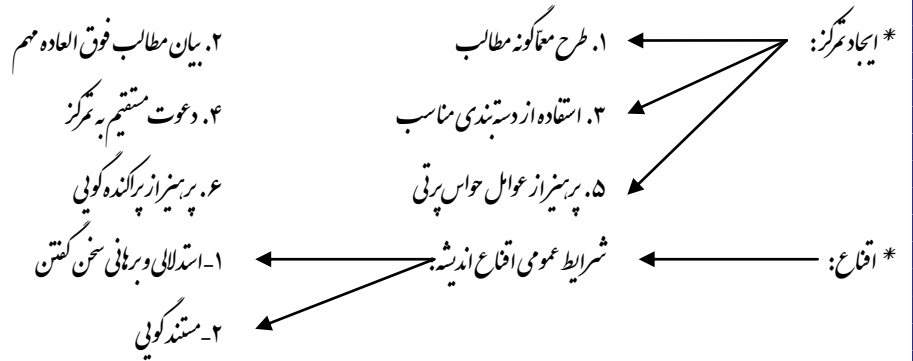
تذکر و یادآوری

ایجاد تمرکز

انواع تاثیر داندیشه: نظر بر انگیزی

اقلع

نکته: تأثیرگذاری زیاد بر اندیشه و فکر، رشد و تعالی فکر و اندیشه را به دنبال دارد.

ملاکهای استدلال:

- ۱- از شکل نتج استفاده شود.
- ۲- صغری و کبری نزد مخاطب پذیرفته باشد یا قبلاً اثبات شود.

۳- از انواع مغالطات (به ویژه مشترک لفظی و معنوی) پر سبزه شود.

موارد ضروری بودن استناد:

- ۱. مطالب نقل شده به ظاهر مطابق با ظرفیت مخاطب نباشد.

۲. مطالب منقول، خیلی تازه و جدید بوده و امکان تردید مخاطب وجود داشته باشد

۳. مطالب صرفاً نقلی و تبعیدی باشد

۴. مسند، مورد اختلاف باشد.

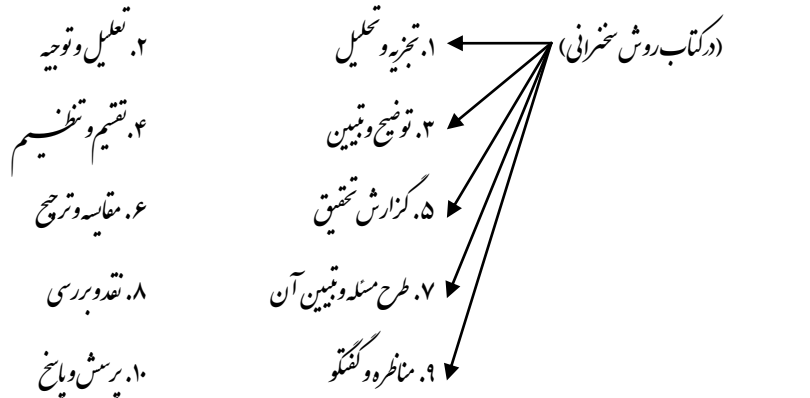
ملاکهای مستند کوبی:

- ۱- سند مطلب دقیق بیان شود (زمان، مکان و...).

۲- تعریف از مرجع استناد تأثیر بالایی برد.

۳- در پژوهشهای علمی، استناد را صحیح خواندن و دانستن نام لاتین درست و تاریخ آن اهمیت دارد.

* اسلوب های افتاح اندیشه:

۱. شرایط اختصاصی روش توضیح و تمییز

- ۱- توضیح به اندازه و بجا باشد.

۲- در توضیح و تمییز می توان از نمونه ها، مترادفها، متضادها و مفردات استفاده کرد.

۳- برای تمییز حتماً از مثال های ملموس برای مخاطب استفاده شود.

۴- گرفتن حس متناسب با محتوی به تمییز بسیار کمک می کند.

۵- برای توضیح و تمییز کرده زدن محتوی با قسمتی از انجلا و تخیلات و زندگی مخاطب بسیار مؤثر است.

ساعت نوزدهم

تمرین روش توضیح و تمییز

ساعت: بیستم

۲. شرایط اختصاصی روش نقد و بررسی:
- ۱- ابتدا نظریه اشتباه مطرح شود و ظاهر اثبات شود.
 - ۲- پس یک اشکال به نظریه وارد شود و جواب داده شود طوری که نظریه اشتباه را متزلزل نماید.
 - ۳- بعد اشکال اساسی تر و از زاویه دیگر مطرح شده و جواب داده شود تا نظریه اشتباه را کاملاً مردود نماید.
 - ۴- آن گاه نظریه صحیح را مطرح نموده و اثبات نماید و احیاناً به شبهات پیرامون آن جواب دهد.
 - ۵- نقد نظرات اشتباه خیلی طولانی نباشد که مخاطب دیگر حوصله شنیدن نظریه صحیح را نداشته باشد.
 - ۶- نقد بیشتر از ۲ نظر نباشد.

ساعت: بیستم و یکم

تمرین روش نقد و بررسی

ساعت: بیست و دوم

۳. شرایط اختصاصی روش مقایسه و ترجیح:
- ۱- مورد مقایسه کاملاً مشخص شود.
 - ۲- پس موارد مقایسه تکمیل به تکمیل مطرح و مقایسه شود.
 - ۳- ارتباطات موجود در آن، مستند و معتبر باشد.
 - ۴- طرفین مقایسه خوب و مناسب پرورش داده شود.
 - ۵- حداقل از جهات مختلف ۵ مورد مقایسه انجام پذیرد.
- نکات اسلوب مقایسه و ترجیح:
۱. در اکثر موارد رجحان دادن و ترجیح به مخاطب واگذار شود.
 ۲. هم نقاط مثبت و هم نقاط منفی هر دو طرف مقایسه مطرح نشود و یک طرف.
 ۳. درصحن مقایسه کلامی طرفی ملموس باشد.

ساعت: بیست و سوم

تمرین روش مقایسه و ترجیح

ساعت: بیست و چهارم

۴. شرایط اختصاصی روش تشبیه و تمثیل:
- ۱- ابتدا تمام وجه شبهه بطور جذاب گفته شود.
 - ۲- پس تشبیه مطرح شده و وجه شبهه و وجه ذکر شود.
 - ۳- تکمیل تکمیل وجه تشبیه با هم تطبیق داده شود.
 - ۴- طرفین تشبیه خوب و مناسب پرورش داده شود.
 - ۵- موارد تشبیه به اندازه و بجای باشد.
 - ۶- حداقل ۵ مورد از موارد تشبیه ذکر شود.

ساعت: بیت و ششم

۵. شرایط اختصاصی روش آمار و ارقام:
۱. آمار مستند باشد.
 ۲. عدد دقیق آمار ایهت دارد.
 ۳. حتی الامکان آمار حاوی ۵ عدد باشد.
 ۴. در صورت امکان از مقایسه برای ملموس کردن آمار استفاده شود.

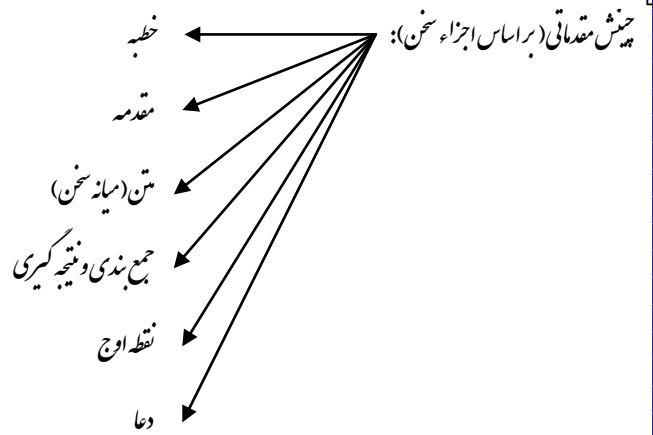
ساعت: بیت و پشم و بیت و ششم

۶. شرایط اختصاصی روش تعلیل و توجیه:
- ۱- معمولاً در جایی که نتوان مطلبی را اثبات کرد، استفاده می شود.
 - ۲- علت‌های مطلوبیت یا وجوه لزوم انجام آن مطلب را بیان میکنیم تا مخاطب قانع گردد.
 - ۳- علل و وجوه، معصوم و قابل اعتنا باشد تا تصور توجیه‌گری منفی ایجاد نشود.
 - ۴- علل مطلوبیت از ابعاد مختلف مطرح شود و وجوه لزوم را متعدد بیان کنیم.
 - ۵- در موارد ضروری از این روش استفاده شود تا معروف به توجیه‌گری نشود.

۷. شرایط اختصاصی روش تعامل مصنوعی:
- ۱- گفتگو و تعامل با پذیرفت و برگشت محقق می شود. (۵ مورد)
 - ۲- اجزای تعامل با ادبیات متناسب با طرف دوم تعامل باشد.
 - ۳- گفتگوی تعامل مصنوعی بهتر است پشت‌پوزانی روانی داشته باشد.
 - ۴- قبل از اجراء حتماً هنارسازی صورت‌گیری و مخاطب‌فضای گفتگو را درک کند.
 - ۵- بیان سوال به طور ناقص از جانب مخاطب و طرح کامل و تقد آن از جانب سخنران.

ساعت: میتم و نم و سی ام

۸. شرایط اختصاصی روش تجزیه و تحلیل:
۱. عناصر، عوامل و موارد مرتبط با یک شخص، حادثه، فکر و اندیشه، مکتب و... تحلیل می شود.
 ۲. ارتباطات آن‌ها را باید یک‌یک و یا با مجموعه‌ها، عوامل، عناصر و عقاید دیگر بررسی می شود
 ۳. نتیجه‌گیری (تحلیل) می شود.
 ۴. نتیجه‌گیری (تحلیل) باید متناسب با ارتباطات و منطقی باشد.
 ۵. نتیجه‌گیری (تحلیل) حتی الامکان جدید و نو باشد.
 ۶. نتیجه‌گیری (تحلیل) با واقع منطبق باشد.

ساعت سی و یکم و سی و دوم

مدیریت حوزه‌های علمیه، مرکز آموزش‌های تخصصی تبلیغ

معاونت پژوهش، تلفن تماس: ۳۲۹۴۰۵۳۹